

## عکس/کهن ترین نسخه خطی دیوان حافظ

۱۱ آبان ۱۳۹۳ ساعت ۱۷:۳۳

به گزارش میراث مکتوب، این دستنویس کهن ترین نسخه شناخته شده و کامل از دیوان حافظ است و به شماره ۵۱۴۹ در کتابخانه نورعثمانیه (استانبول) نگهداری می شود.

این نسخه شامل ۴۳۵ غزل، ۱ ترجیع بند (بندی از آن)، ۲۶ قطعه، ۴ مثنوی و ۱۱ رباعی است.

بنا به گزارش ترقیمه کتابت اشعار حافظ را محمد بن عبدالله بن محمد ابوبکر بن کریمشاه ملقب به غیاث ابرقوهی در روز چهارشنبه بیستم جمادی الاول سال ۸۰۱ ق به اتمام رسانده است. خط ابرقوهی از مشقهای نخستین نستعلیق نویسی پس از سده ۸ ق است و جریانی را می آزماید که در آن تعلیق به نستعلیق جای می پردازد و در مسیر همین تجربه است که هنوز نستعلیق غیاث ابرقوهی از کرشمه ها و غمزه های تعلیق نیز برخوردار است.

مهم ترین امتیاز این دستنویس، وجود دیباجه محمد گلندام (جامع دیوان حافظ) در آن است و تاکنون قدیم ترین نسخه از این دیباجه است که شناخته شده. غزلیات در نسخه نورعثمانیه به ترتیب الفبای قوافی تنظیم یافته و از این نکته معلوم می شود که از همان ازمنه قریب به دوره حافظ غزلیات او بر اساس قوافی سامان یافته بوده است. مقایسه و مقابله نسخه نورعثمانیه با دیگر نسخه های کهن حافظ، تفاوتهایی را در ضبط و قرائت برخی از کلمات نشان می دهد و تشابهاتی را نیز مشخص می نماید.

دستنویس شماره ۵۱۴۹ نورعثمانیه مجموعه ای است شامل اشعار شش شاعر که اشعار حافظ نخستین جزو از مجموعه است و برگهای ۱ تا ۴۱ آن را به خود اختصاص داده است. پس از دیوان حافظ این آثار در این مجموعه به چشم می خورد:

— دیوان افصح الشعراء جمال الملة والدین سلمان (برگ ۴۳ - ۱۰۶)

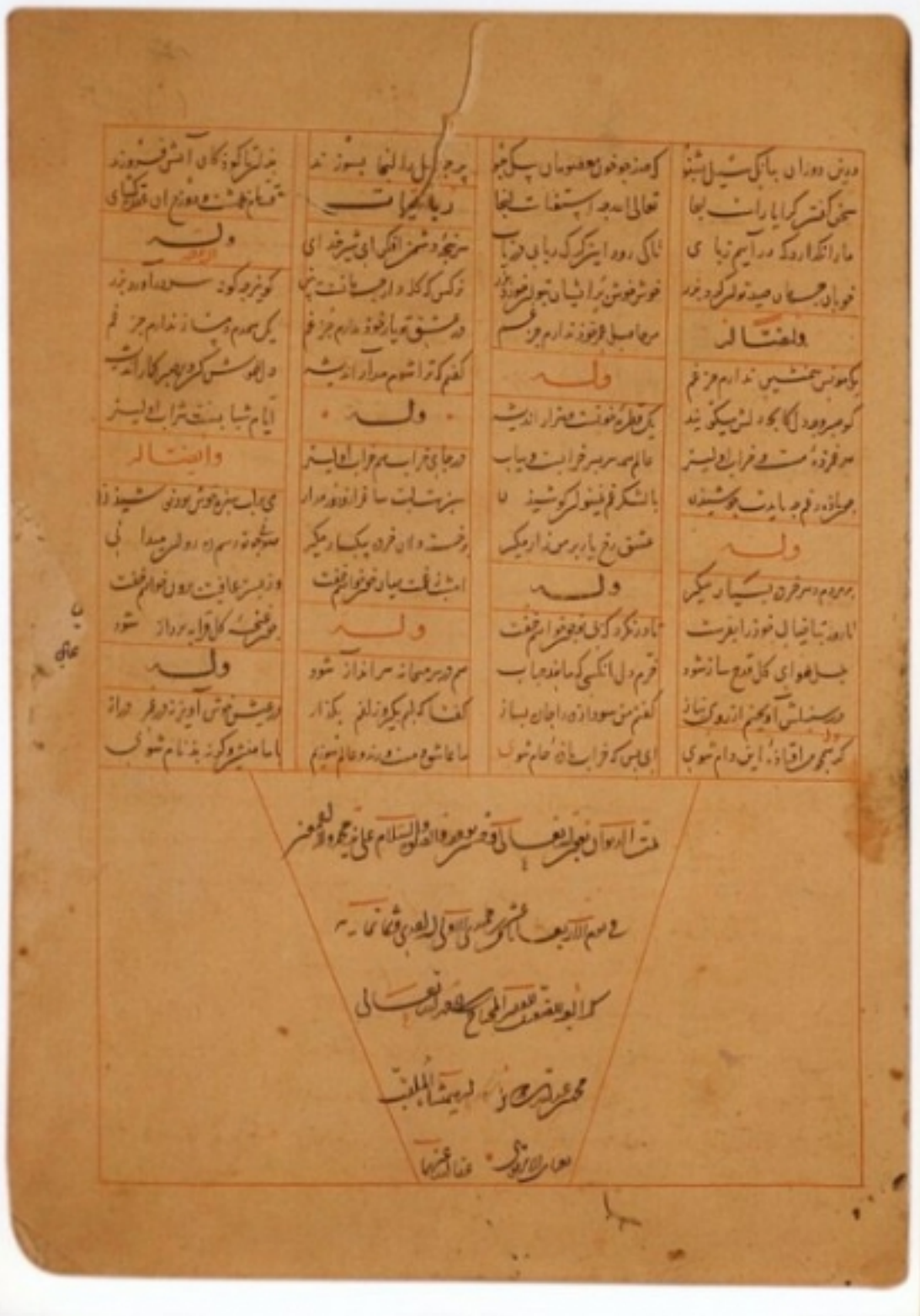
— روشنایی نامه از گفتار املح الکلام ملک الحکماء والمحققین ناصر خسرو (برگ ۱۰۶ - ۱۱۱)

— دیوان شیخ المحققین عماد الملة والدین (برگ ۱۱۲ - ۱۷۸) به همراه کتاب محبت نامه (برگ ۱۷۹ - ۱۸۹)، کتاب صفانامه (برگ ۱۸۹ - ۲۰۲)، و کتاب صحبت نامه (برگ ۲۰۴ - ۲۱۵) از همو.

— دیوان مرتضی المعظم جلال الملة والدين (برگ ۲۱۶ - ۲۴۹)

— دیوان مرتضی الاعظم کمال الملة والدين (برگ ۲۵۰ - ۲۶۷)

این اثر به کوشش و با مقدمه جناب آقای بهروز ایمانی معرفی و شناسایی شده است و در پایان آن نیز تصاویری از منابع کهن اشعار حافظ گرد آمده است.



دوش دوران با کمال شبنو سین گفتن کرایان ابا مارانکه ارکه در آیم نیای نوبان حسن صید تو کرد بند	که در جو خون و هوسان پس کفر تعالی چه استغاثت لجا تاکی رود اینتر که بیای خوشتر خوشن برایشان بول خوشتر	برج اول در لهما بسوزند و با کیمیا سزجو دشمن افکار ای شیر خدای ز کس که کلا در میانه است در مشق تو یار خود تمام بر زخم گفتم که ترا شوم مدار اندیش	یکمونس خمشین نه ام زخم کو برود و لاجوه لسن میگویند بر فرود مست و خرابک لیسن بمرازه فرم بادت خوشبینه
و ایستاد	و ایستاد	و ایستاد	و ایستاد
یاب سینه خوش بودی شید سزجو دشمن افکار ای شیر خدای ز کس که کلا در میانه است در مشق تو یار خود تمام بر زخم گفتم که ترا شوم مدار اندیش	که در جو خون و هوسان پس کفر تعالی چه استغاثت لجا تاکی رود اینتر که بیای خوشتر خوشن برایشان بول خوشتر	برج اول در لهما بسوزند و با کیمیا سزجو دشمن افکار ای شیر خدای ز کس که کلا در میانه است در مشق تو یار خود تمام بر زخم گفتم که ترا شوم مدار اندیش	یکمونس خمشین نه ام زخم کو برود و لاجوه لسن میگویند بر فرود مست و خرابک لیسن بمرازه فرم بادت خوشبینه
و ایستاد	و ایستاد	و ایستاد	و ایستاد
یاب سینه خوش بودی شید سزجو دشمن افکار ای شیر خدای ز کس که کلا در میانه است در مشق تو یار خود تمام بر زخم گفتم که ترا شوم مدار اندیش	که در جو خون و هوسان پس کفر تعالی چه استغاثت لجا تاکی رود اینتر که بیای خوشتر خوشن برایشان بول خوشتر	برج اول در لهما بسوزند و با کیمیا سزجو دشمن افکار ای شیر خدای ز کس که کلا در میانه است در مشق تو یار خود تمام بر زخم گفتم که ترا شوم مدار اندیش	یکمونس خمشین نه ام زخم کو برود و لاجوه لسن میگویند بر فرود مست و خرابک لیسن بمرازه فرم بادت خوشبینه

دست ابروان نعلی غیبی  
 در صومعه کعبه  
 کمالی و تقوی  
 محمد صریح ز  
 عمارت تو

